

NAGY DÉNES

**JENEI
GYULA**

SZÉKLÁBAT FARAGÓ ROCKSZTÁR SÖRÖZNE BUKOWSKIVAL

Beszélgetés Nagy Milán Lászlóval

Magas, vékony fiú. Fiatalember. Garabonciásalkat, jut róla eszembe, bár nem tudom, milyen a garabonciások alkata. Nem is annyira a szó mitikus jelentésére gondolok, inkább a profánabbra. Nagy Milán László kicsit kilóg a sorból, különc, amolyan művészféle, csavargó, örök kereső, keresi magát, az útját, keresi a tudást, a szerelmet, a sikert. Ha bevallja, ha nem.

Szerintem nem vámpír, bár erdélyi felmenői és sápadt bőre miatt egyesek szerint az. Ezt a gyanút az Előretolt Helyőrség Íróakadémiájának elsőköteteseket bemutató szócikkében olvastam, föltehetően maga Milán írta. Az első kötet verses, a címe: Kapunyitási pánik. Azóta, idén tavasszal, ugyan tavalyra datálva, megjelent a második: A szekér. Ez regény. A főhőse egy magas, vékony fiú, aki keresi magát, az útját stb., közben könyvet árul, munkát is keres, talál, árufeltöltő lesz, kasszás, közben csajozik, iszik, olvas, ír. A könyvben nem szerepel ugyan, de valószínűleg 1998-ban született Szolnokon, ahogy Nagy Milán László is. Utóbbit gyakran látni Szolnokon, Pesten, vonaton, egyesek szerint szigetköröket is fut, és bulvárújságíróként keresi a kenyérré és konditermi bérletre valót.

Az első kérdésemet nem tudtam feltenni, mert beszélgetőtársam kérdés nélkül vágott mondanójába.

– Ahogy jöttem erre az interjúra, arra gondoltam, kinőttem az alanyi költészetet. Már nem önazonos számomra. Tegnap volt egy kötetbemutatóm Abonyban, s ott ötlött fel bennem, hogy a túlzott drámaiság, a rossz sorsomon való kesergés már nem én vagyok. És amikor olvastam a kisregényemből szarkasztikus részleteket, úgy éreztem, mintha sokkal inkább belőlem szólalnának. Szóval kicsit eltemettem magamban a *Kapunyitási pánik*-korszakot. Jó pár évig éltem benne, és most sem tagadom meg azokat a verseimet, de mintha az idő meg a távolság megkérdőjelezné a valódiságukat, mélységüket. Bennem is.

Mindenesetre egyre kevésbé érzem, hogy beleragadok rossz hangulatokba, ami mondjuk az írói termékenységemnek sem tett jót. Mostanában viszonylag nyugodt, kiegyensúlyozott, normális életet élek, igaz, sokat dolgozom, s az is igaz, hogy ritkán van kedvem szépírással foglalkozni, hisz egész nap írok, csak épp bulvárcikkeket farigcsálok. Vagyis iparosmunkát végzek. A kötelező penzumomat, azt a napi négy publikációt, olyasmis lehet megírni, mint egy cukrásznak naponta legyártani száz krémet vagy islert. Megvannak a sablonok, ez tényleg széklábfaragás. Ráadásul ingázom, csak a vonatút majdnem három óra oda-vissza, s néha, főleg ha bemegyek a konditerembe is, kilencre, tízre érek haza a lakásba. És már nem visz rá a lélek, hogy nekiüljek egy regénynek vagy novellának. Jó lenne ezen változtatni, mert hiányzik az a flow-állapot, amit irodalmi szövegekkel bíbelődve tapasztaltam. Újságot hiába írok, az nem adja ezt az érzést.

– *Amikor közel negyven éve a megyei újsághoz kerültem gyakornoknak, a rovatvezetőm azt mondta, meneküljek az újságírói pályáról, mert ki fogja égetni a szépírói ambícióimat. Mondjuk, én ezt nem tapasztaltam, sőt, voltak korszakaim, amikor határozottan úgy éreztem, hogy a szavakkal, mondatokkal szöszölős munka karbantart. És hát a magyar irodalomtörténetnek voltak jeles újságírói, tárcistái Krúdytól Kosztolányiig. Úgyhogy máig nem tudom, rovatvezetőm komolyan aggódott-e az irodalmi munkásságomért, vagy így akart udvariasan eltanácsolni a pályáról.*

– Amit én művelek, azt nem nevezném újságírásnak, és ezt nem álszerénységből mondom, hanem ez már tényleg nem az, ami húsz-harminc éve lehetett. Most már nem is a napnak, hanem az online perceknek, pillanatoknak dolgozunk.

– *Tudod, milyen volt harminc éve újságot írni?*

– Az olvasás mindig fontos volt a családban, én meg érdeklődő gyerek voltam, jártam a könyvtárakat, nyolc-tíz évesen már a magazinokat, könyveket bújtam. Lehet, hogy az idő megszépít dolgokat, de amit most „tartalomgyártó” újságíróként csinálunk, az sokszor a magyar nyelv meggyalázása. A keresőoptimalizálás a cél. A jó cikk az, ami kattintékony. Mind egy, hogy három másodpercet vagy öt percet töltenek vele az „olvasók”, a lényeg, hogy a kattintás megtörténjen. Ha valaki három másodpercet elidőz az adott írásnál, akkor a statisztikában egy olvasottság már megvan. Úgyhogy szeretnék továbblépni innen. Hamar kimaxoltam ezt a világot, amit ki lehetett belőle hozni, azt kisajtoltam, és bár az írói ambíciómat nem égette fel a bulvárújság-csinálás, az energiaszintemet folyamatosan csökkenti, és ez később elvezethetne a teljes elapadáshoz, amit nem szeretnék. Még reménykedem olyan ódivatú dolgokban, hogy esetleg kapok egy jobb lehetőséget, mondjuk a kulturális rovatban. Esetleg nyerek a lottón.

– *Lottózol?*

Nem, de kéne. Mielőtt találkoztunk, pont elkezdtem nézni egy sorozatot, amiben tizenhét éves francia gyerekek nyernek a lottón, és egy hónap után rosszabbul állnak anyagilag, mint mielőtt nyertek. Sokszor olvastam róla, hogy nagyon kevés ember tudja jól kezelni a hirtelen gazdagságot. Szerintem nekem lenne hozzá elég józanságom meg annyira kemény szívem is, hogy nemet tudnék mondani olyanoknak, akik tíz évvel ezelőtti közös fagyizásokra hivatkozva próbálnának lenyúlni. Nemet tudnék mondani a pénzszipra gyűlekezőknek.

– *Kemény szív. Ez kell az irodalom műveléséhez?*

– Keménység mindenképpen kell a kritikák elviseléséhez, mert sokszor nem mi vagyunk a legnagyobb bírálói magunknak, hanem szerkesztők, íróársak, kritikusok, s előbb-utóbb muszáj különválasztani a művet magunktól, valamilyen távolságot tartani tőle, mert különben bele is őrlhetnek, ha az írásra vonatkozó tanácsokat, kritikákat mind magunkra vennék. Az irodalom világa éppoly rideg és kegyetlen, mint más szakmáké, bármilyen közhelyesen és túlzóan hangzik is. Mindenkinek meg kell küzdenie a fennmaradásért, küldözgetni szerteszét az írásokat, mert fontos a folyamatos jelenlét. Kicsit én most eltávolodtam ettől a közegtől, talán tudatosan is, hogy kívülről jobban rálássak, hol is lehetne benne a helyem. Vagy mit szeretnék. Áadtam magam a civil munkának, de rájöttem, hogy közben hiányzik az irodalmi nyüzsgés. Szeretnék majd egy saját brandet, arculatot kialakítani, végigvinni, és nem kiszolgáltatva lenni a különböző írócsoportok, folyóiratok ízlésének, hanem felépíteni a magam platformját, s ott nyomtatni ezerrel a tartalmat azoknak, akiket az én írói világom érdekel.

– *Mit értesz a branden? Valamit az interneten?*

– Főként a TikTokon. Az is a tegnapi könyvbemutatón világosodott meg bennem, hogy mennyire szeretem az olyan alkalmakat, amikor közönség előtt adok elő. Mindnyáján teremtek vagyunk, az írók a gondolataikkal, írásaikkal teremtenek, az írások maradnak utánunk, s bár nem vagyok annyira eltelve magammal, hogy halhatatlannak higgyem őket, de amíg élek, dolgozni fogok érte, hogy minél többen olvassák a szövegeimet, megismerjék a világlátásomat, nézőpontomat, hátha találnak bennük valamiféle sorsközösséget, vagy akárcsak jó érzést kelt néhányakban egy-egy mondatom, és eszükbe villan a gyerekkor, egy almás pite a nagymamánál, de bármi mást is mondhatnék.

Most viszont még átmeneti állapotban vagyok. Mindig is úgy írtam, hogy volt egy koncepcióm, és akkor belevetettem magam a munkába, aztán vagy megjelent, vagy nem, többnyire nem, s utána pihentem, szemlélődtem, kigondoltam a következő témát. Vagy az egyszerűen megtalált.

– *A verseknél is így volt? A Kapunyitási pánik anyaga mennyi idő alatt állt össze?*

– Egy-két évig tartott megírnom, összeraknom. Mondjuk, akkor más nagyobb dolgom nemigen volt az életben, munkám se, ami lekötött volna. A családom támogatott, így nullahuszonégyben költőként, íróként létezhettem. Jelenleg robotpilóta üzemmódban vagyok, amihez a pesti ingázás is hozzájárul. Úgyhogy most csak hagyom, rendeződjenek a gondolataim, aztán egy idő után ismét belevetem magam a szépírásba. De visszatérve a TikTok-os témára, zajlanak az előkészületek, egy barátom a videózásban fog segíteni, s már megvan az egész arculata is.

– *Jó, de mi lesz a TikTok-on? Irodalom? Haikuk, rövid szövegek?*

Irodalom. Azt is el fogom mesélni a bemutatkozó videóban, hogyan lettem író, vagy hogy jelent meg a két könyvem. Sokan kacérkodnak írással, és azt tervezem, kicsit rávilágítok ennek a buktatóira, meg támpontokat is igyekszem adni nekik, miként próbálkozzanak.

– *Csináljunk egy főpróbát. Hogyan lettél író?*

– Talán mindig is az voltam. Hülyén hangzik, de már akkor barátkoztam a könyvekkel, amikor még olvasni se tudtam. Szerettem tapintani, lapozgatni őket, feltöltöttek energiával, a lakásunk tele volt mindenféle kötetekkel. Édesanyám erdélyi, és egy irodalmi körnek is a vezetője volt, de végül nem lett író, bár szerintem titokban mindig vágyott rá. Az utóbbi években el is kezdett írni. Rákos volt, és erről szeretett volna egy könyvet, de elég telített a téma, ugyanakkor terápiásan jót tett neki, ám végül csak abbahagyta, a munka, háztartás, minden egyebek elvitték a figyelmet.

– *Ha már édesanyádról kezdte beszélni, mondj valamit a családdodról! Mik ezek az erdélyi gyökerek, honnan származtok?*

– Édesanyám brassói, és valamikor a Ceaușescu-rezim összeomlása után jött Magyarországra. Édesapám miatt. Leveleztek, úgy ismerkedtek meg. Valami hirdetés, levelezőtárs-keresés. Csak egy fényképet látott apumról, aki először nem is neki írt, hanem az egyik barátnőjének, aki viszont továbbpasszolta a levelezőpartnert, mondván, te szereted a sört, ez a fiú meg sörgyárban dolgozik. Elég szürreális történet. Apám sörgyári karrierje nem tartott sokáig, hiába volt laboránsi végzettsége, mert nem igazán értett hozzá, meg elég sok sört meg is lovasított dédnagyapám kedvéért, így hamar véget ért az ottani pályafutása. Később kereskedelmi vállalkozásokba kezdett édesanyámmal, amikor ő már áttelepült. Anyum végül könyvelőnek állt a nagyszüleim javaslatára, de sok köze nem volt ahhoz a világhoz. Talán meg is bánta.

– *És neked mit jelent Brassó? Emlékszem, vannak az ottani látogatásaitokról verseid.*

– Brassó nekem szünidei kaland, mindig nyaranta mentünk nagyanyámat látogatni. Papámat nem ismerem, ő sötét folt a családban. Mamám nagyon szerény körülmények közt élt, egy olyan lakásban szállásolt el bennünket, hozzáteszem, a legnagyobb szeretettel, ahol beázott a plafon, rozsdás volt minden. A szívem sokszor összeszorult, amikor láttam, hogy él, miután keményen végigdolgozta az életét a traktorgyárban. És hogy ez jutott neki, így becsülték meg. Aztán ő nyugdíjasotthonba került. Ugyanakkor ott vannak keresztszüleim, újabban hozzájuk megyünk nyaranta Kézdivásárhelyre, ők jómódúak. Rálátni a hegy tetejéről a városra, ha meg lemész a pincéjükbe, harminc különböző, százszerű gyümölcsből választhatsz. Ők ebből élnek, mindenük megvan, kergetőzni lehet a házukban, akkora. Egyébként Brassóban írtam az első versemet. Anyumnak volt egy testvére, aki meghalt, a Lacika, az ő szobája a mai napig érintetlen, ott vannak a falon a poszterei. Rocker volt, és a Besenyői-tóban fürdött, amikor megállt a szíve. Volt egy diagnosztizálatlan betegsége. És ott, az ő egykori ágyában olyan gondolatok, versikék jöttek, hogy elkezdtem beirkálni őket a telefonba.

– *Hány éves voltál?*

– Úgy tizenöt, kiscsillagista. Meg is osztottam őket a Facebookon, és több száz reakció érkezett. Sokan megdicsérték. Emlékszem, olyan rímpár is volt valamelyikben, hogy láger–

sláger. Érdekes időszak volt, akkor kezdett el mélyebben érdekelni az írás. Addig csak faltam a könyveket, mintha már akkor is tudtam volna, hogy lesz dolgom ezzel.

– Szóval írtál, de kiket, milyen szerzőket, verseket olvastál akkoriban?

– Klasszikusokkal kezdtem: József Attila, Pilinszky, Weöres, Radnóti. Hát akik kötelezők voltak. Később jöttek a franciák, imádtam Rimbaud lázadó karakterét, szilánkként hasítottak a versei. Gyönyörű képeket, gyönyörű lázálmodokat festett. Baudelaire-t ugyancsak szerettem. Ők voltak az első mélyebb benyomásaim: Aztán eljutottam Petri Györgyhöz. Szerintem mindent olvastam tőle.

– Petri dolgozott Szolnokon újságíró-gyakornokként...

– Igen, erről hallottam. Nagyon nehéz volt függetleníteni magam a költészetének erős hangjától, s akkor egy időre félre is tettem a lírát tudatosan. Inkább prózát olvastam.

– Milyen prózát?

– Az elején kalandregényeket, mint az Indiana Jones, nagyon szerettem azt is, aztán elmentem komolyabb irányba. Bukowski volt a legnagyobb hatással rám, ezt mindig elmondom, de hogy előtte kiket olvastam... Jack Kerouac-et, a beatnemzedék íróit, költőit, ők voltak a kamaszkor slágerei. Polgár Kristóf javasolta nekem.

– Ki az a Polgár Kristóf?

– Költő és színész. A Szigligeti Színház művésze, de akkoriban még Kolozsvárra járt a Babeş–Bolyaira színészmesterséget tanulni, s talán már megjelent a *Hamlet Retúr* című kötete, vagy közvetlenül megjelenés előtt állt, mozgott az irodalmi körökben. Olvasgattam a dolgait, de annyira még nem értettem, vagy mondhatom azt is, nem tetszett a költészete. Később aztán megtaláltam benne, hogy mitől jó, mitől különleges mégis. Kristóf példa volt előttem, mert beleállt ezekbe a művészdolgokba. A kinézete is szokatlan volt, hosszú göndör fürtök, hosszú bőrkabát, mint egy regényhős.

– Mint egy színész...

– Igen, nagyvilági karakter, aki már akkor olyan történeteket mesélt, hogy azt gondoltam, bárcsak velem is megesnének hasonlók. Ő is hozzátartozik a történetemhez, mert amikor később könyveket árultam a könyvszekéren, ő mondta, küldjem át neki azokat a szövegeimet, amiket Brassóban kezdtem írni, s utána már folyamatosan írtam, írtam, írtam.

– Mi az a könyvszekér?

– Egy mozgó antikvárium, ami Szolnokon a művelődési központ épületei közt talált magának helyet. Akkor már túl voltam az érettségin, az első szerelmeken, az egyetemet is abbahagytam.

– Milyen egyetemet, és miért?

– A Károlira jártam, szabad bölcsészetre. Próbáltam összeszedni valami műveltségféléit, de hát a mai napig nem sikerült annyit, amennyi illene. Vagy kellene. Az egyetemen persze volt tudás meg műveltség, de élmény kevésbé. Szürkének éreztem az ottlétet. Akkoriban elég zárkózott figura voltam, nehezen teremtettem kapcsolatot, és azzal sem voltam kibékülve, hogy leüljek, és bebiflázzak egy csomó mindent. Az valahogy sosem ment nekem. Úgy-hogy elengedtem a tanulást.

– *Lusta voltál?*

– Ez is benne van. Meg izgága. A való élet jobban vonzott. Hogy akkor menjünk és csavarogjunk. Nagyon lepattant, nyomorúságos, harminc-negyven négyzetméteres lakásban albérletem egy lánnyal, akivel teljesen más volt az életritmusunk és a felfogásunk, ami nehezzé tette a közös létezést. A lakás meg nagyon sötét volt, ablak se volt rajta, illetve az egyetlen a konyhából a szeméttárolóra nézett. Lehet, hogy ezek alapozták meg a rossz kedvemet, a depressziómat, ami szép lassan annyira rám telepedett, hogy haza kellett jönnöm, mert képtelen voltam szinte már látni is önmagam, meg ép ésszel létezni. Úgy gondolok ezekre az időkre, mintha nem is az én életem lett volna, hanem egy idegené. Súlyos pillanatok, napok, hetek voltak. Hál’ istennek, csak itt vagyok. Nem túlzok, de akkoriban nem adtam volna száz százalékot, még ötvenet se, hogy itt leszek, mondjuk, öt év múlva. Hazajöttem, jó ideig csak nyalogattam a sebeimet, eljártam terápiára, az egy nyolc hónapos időszak volt, és szépen lassan...

– *Kitanultad a pszichológiát...*

– Igen, igen, már tudom diagnosztizálni a problémáimat, úgyhogy nem járok pszichológushoz, s így egy csomó pénzt megspórolok magamnak. De a viccet félretéve, kaptam jó technikákat, meditációs és egyéb lazító gyakorlatokat, amik segítettek, segítenek nehéz helyzetekben.

– *És az írásban segített, hogy pszichológushoz jártál?*

– Szerintem segített, mert a beszélgetések sok mindent felnyitottak a lelkemben. Addig keveset kommunikáltam a világ felé, ami azért érdekes, mert később meg, ugye, az lett a kenyerem, hogy mindent kipakolok magamról, a családomról, a környezetemről. Korábban meg se tudtam fogalmazni, mi az, ami történik, csak sejtettem, hogy legbelül van valami hordalék.

– *Jó, jó, de előtte is írtál már verseket.*

– Azok inkább pózok voltak, rossz epigonként működtem. Túl nagy volt az egóm, túl kevés a tudásom, óriási közhelyeket pufogtattam, amikről azt hittem, univerzális megfejtések. Később rájöttem, megtanultam, hogy a költészet sokszor inkább a hallgatásban meg a kihagyásban rejlik. És akár apró dolgokban, mint mondjuk amikor egy cseresznyevirágzásról szóló haikuban megvillan az elmúlás, az egész létezés. Korábban annyi volt a költői esz-köztáram, hogy leírtam nagy-nagy szavakat, hogy szerelem, halál, gyűlölet, csók, csillagok. Ilyeneket. S akkoriban ismerkedtem meg Kristóffal. Ő kezdett el foglalkozni a verseimmel, segített, tanácsokat adott. Tényleg sokat tanultam tőle közös kocsmái beszélgetéseken. De egy idő után továbbadott Horváth László Imrének.

– *Továbbadott? Ezt hogy kell érteni?*

– Kristóffal a közös munkánk addig tartott, amíg felvettek a KMTG Íróakadémiára, a pályázatot is segített elkészíteni. Ez egy tehetséggondozó műhely, pont most, júniusban végeztem, öt évig voltam tanítvány. 2020 őszén kezdtem a tanulmányomat, az három év volt, aztán még két év szeniorra szerződtek velem, mert elégedettek voltak, és így *A szekér* című kötetet is ki tudtuk adni.

– *Ez az íróiskola ösztöndíjat is adott...*

– Egészen mostanáig. Ráadásul ez olyan bevételt jelentett, amit akkor érez meg az ember, miután már nem kapja. Havi százhuszezer forint. Öt éve még sokkal többet ért, mint most. Akkoriban kezdett működni az akadémia Orbán János Dénes vezetésével. Kristófalán harmadéves volt, amikor én elkezdtem. Jó volt. Sok-sok szakmai hétvége Pesten, a Petőfi Irodalmi Múzeumban is meg a MagNet Házban, az Andrásy úton. Mondjuk, amikor kezdtem, pont akkor lettek megint Covid-lezárások, és a társak sokáig csak ismerős arcképként mutatkoztak a képernyőn. Fizikailag sokáig nem is találkoztam velük. Aztán voltak anonimusz foglalkozások, azok maradtak meg leginkább. Névtelenül adtuk be az írásainkat, amiket aztán jól kiveséztünk, és úgy küldtük a mennyországba vagy a pokolba egymást. Az ilyen alkalmaknak nagy presztízse volt mindig, és a végén, ha akarta az ember, ha nem, kiderült, hogy kié volt a szöveg. Sosem kerültem a mennyországba, de sokszor irányítottak a pokolba. Néha a purgatóriumban időztem. Igazi műhelyt, szellemi közösséget kaptunk ott: sok-sok fiatal, remek mentorok...

– *Fiatalon az ember talán még őszintébben, bátrabban s néha talán kicsit hályogkovács módjára is kritizálja a társait. Aztán udvariasabbak leszünk.*

– Én sosem voltam kritikuskaltat. Nekem is küldtek véleményezésre pályakezdők szövegeket, főleg miután megjelent a kötetem, de nem éreztem jól magam ebben a szerepben. Egyébként mindennel kritikus vagyok, de az irodalmi szövegekkel nem tudok eléggé az lenni.

– *És a sajátoddal?*

– Azzal azért kicsikét igen. De valahogy nekem sosem voltak olyan elmés meglátásaim, amik másoknak zsigerből jöttek. Az akadémián akadtak társaim, akik, ne haragudjanak meg, az írásban nem voltak túl nagy ágyúk, viszont olyan kritikákat fogalmaztak, hogy csak ámultam és bámultam, mert érvekkel alátámasztott és logikus volt, amit állítottak.

– *Jó estben ők lesznek azok az irodalomtudósok, kritikusok, akik majd a te szövegeidet is megítélik.*

– Írjanak csak, mert az már jelent valamit, ha legalább szóba kerülnek a munkáim. Másrészt kíváncsi vagyok, hogyha a TikTok-csatornát megvalósítjuk, és szákszámra kapom majd az írásokat, mihez kezdek velük. Lehet, hogy továbbítom olyan valakinek, aki ebben jó.

– *Ott tartunk, hogy az íróakadémia jó történet volt.*

– Főleg a Kristófék generációjának, az amolyan aranycsapat volt. Regős Mátyás, Bék Timur, mások. A legnagyobb megfajtések mindig a Kelta nevű kocsmában történtek a Ferenciek terén, amikor véget értek a közös foglalkozások, amiket legtöbbször nyitott szemmel aludtam végig, mert annyira nem kötöttek le. Nekem a frontális oktatásokon nem igazán ment az odafigyelés, mindig a kocsmai beszélgetéseket vártam, mert azokon oldódott fel mindenki. Egy-két sör után jobban csúsztak a gondolatok, nagyobb volt a szeretet. Eleinte csak hallgatóztam, még nem volt meg bennem az a bátorság, hogy felszólaljak, a társalgás része legyek, inkább csak élveztem azokat a beszélgetéseket, amelyek teljesen mások voltak, mint bármilyen korábban az életemben, mert soha azelőtt nem voltam ilyen közegben.

– *De befogadtak.*

– Egyszer a Horváth László Imrének mentünk el segíteni Kristóffal, talán Pilisvörösvárra. Bazi nagy szekrényeket cipeltünk, s a jutalmunk pizza volt. Én tonhalasat rendeltem, s Laci rám nézett: író vagy, és tonhalas pizzát eszel? És közben rázta a fejét.

– *És a bútorszállítás szakmai gyakorlat volt?*

– Szerintem akkor nyertem el a tiszteletét. Még húsz kilóval kevesebb voltam, magas, egyszázbél gyerek. És hát becsülettel cipeltük Kristóffal azokat a böhöm nagy szekrényeket. Amúgy is szakadt nadrágom még jobban elszakadt, s akkor mondta Laci, nem baj, úgyis olyan jó ösztöndíjad van, hogy vehetsz helyette kettőt is. Talán ott, akkoriban ismert el tanítványának, mert előtte még nem sok jót tudhatott mondani az írásaimról, de elvállalt, mert látta bennem a lehetőséget, hogy túl a sok rossz íráson meg mindenféle gyermekbetegségen, lesz helyem az irodalom világában. Már nem tartjuk a kapcsolatot, de amíg tartott a közös munkánk, gyümölcsöző volt. Sokat fejlődtem.

– *Egy idő után elfárad a mester-tanítványi kapcsolat? Vagy másról volt szó?*

– Inkább fedték egymást a rossz tulajdonságaink. Egyszer megvádolt, hogy én csak felveszem az ösztöndíjat, és nem is írok, aztán kiderült, hogy nem kapta meg a leveletem, ami-ben kötetnyi verset küldtem neki azelőtt pár héttel. Makacs voltam, s azt gondoltam, nem kell nekem az, hogy amikor reggel felkelek, ilyen üzenetek fogadjanak, meg úgy is éreztem, hogy amit ő meg tudott tanítani, amit el tudtam tőle lesni, az megtörtént. De nincs köztünk harag. Újabb mester után néztem, s így kerültem Nagy Koppány Zsoltihoz. Ő szerkesztette és javíttatta *A szekér* című kisregényemet. Eleinte nem volt túl bizakodó, nem értette, mit akarok kihozni belőle, de aztán szépen lassan lenyestük, amit kellett, dolgoztunk rajta, és elnyerte a végső formáját, ami nyilván nem tökéletes, de szerintem így a tökéletlenségében is szerethető, aranyos, jó humorú kötet, még ha néhol több is benne a vicc, mint kéne, és így azok sokszor kioltják egymást.

– *A lenyestükön mit értesz? Túlírtad a regényt?*

– Nagyon. Amikor könyvbemutatókon olvasom fel a részleteket, annyira dominál a humor, hogy már többen meg is kérdezték, nem akarok-e standupolni, illetve mondták, el kéne mennem a dumaszínházba... Mai ízlésem szerint tényleg túlírt volt, s kicsit talán az is maradt a regény, de elég régen, huszonegy-huszonkettő környékén írtam. Beletelt kis időbe, míg megjelent.

– *A verses- vagy prózaköteted áll közelebb a szívedhez?*

– Mindig az első. Az első gól, az első szerelem. Vagyis a *Kapunyitási pánik*. Ami végső soron egy felnövéstörténet. Tulajdonképpen mindig is a költészet a nagy álmom. Nekem a költők a rocksztárok, a prózaírók meg a gitárosok vagy éppen a csendesebb dobosok.

– *Ehhez képest úgy kezdted a beszélgetést, hogy meghalt benned a lírai alanyiság...*

– Rájöttem, hogy nem vagyok frontembertípus. Nem vagyok annyira zűrs, szeretem a nyugodt, kiszámítható életet, fürdőkbe járni, jókat enni. Szóval inkább a hosszútávfutást választom, vagyis a prózaírást. És ennek ellenére mondtam a *Kapunyitási pánikot*, mert az nagyon esszenciális...

– *Hát igen, a szabadságra-szerelemre lehet lírai életművet építeni.*

– A szerelemmel mostanában kicsit hadilábon állok. Mintha félnék magam átadni az érzésnek. Tartok a sérüléstől, mert a szívem mélyén nagyon is tudok szeretni. Csak most elhitem magammal, hogy nem. A kapcsolataim között volt egy meghatározó, arról írtam is egy teljes kötetet. Ez lehet a harmadik, ha megjelenik. *Léna*, ez lesz a címe, és ezt a kapcsolatot dolgozza fel a születésétől a kimúlásáig.

– *Én ezt már olvastam, múltkor átküldted. Nyilván lesz még vele szerkesztői munka, de most másfelé kanyarodnék. Azt mondtad, hogy a kötet versei közül kettőt a mesterséges intelligenciával írástál.*

– Te pedig azt mondtad, hogy a kettő közül az egyik egészen jól sikerült. A másiknál azért kilógott kicsit a lóláb. Szóval igen, bemásoltam az összes Léna-verset, és megkértem a gépet, írjon hasonló hangnemben újabb költeményt, legyen a helyszín egy kávézó, meg valami olyasmi utasítást adtam még, hogy a kihűlt kávé és a kihűlt szerelem párhuzamából alkosson szöveget. És megtette.

– *Benne hagyod majd a kötetben ezeket a verseket?*

– Azt hiszem, igen. Ennyi kis játék nekem belefér. De anélkül, hogy pontosan megjelöl-ném a verseket, beleírom a kötetbe, hogy kettőt a mesterséges intelligencia írt. És lehet majd találgatni, de az igazságot csak én tudom, meg akinek elárulom. Húsz év múlva pedig vissza lehet lapozni kordokumentumként, hogy hol tart akkor és hol tart most az MI.

– *Az újságírásról már beszéltünk, de egy pillanatra térjünk vissza hozzá. Azt mondd, az robotmunka. Biztosan tudható, hogy manapság már sok cikket a mesterséges intelligenciával íratnak. Te is használod? Egyáltalán bevallható lenne?*

– Természetesen használom a gépet, de csak azt vallo be, hogy forráskutatáshoz, régi anyag lekéréséhez. Amúgy meg igen, sok online tartalmat a mesterséges intelligencia generál. Néha egyébként nagyon el tudja találni a hangot, de nem tudja hozni az egyedi-séget, nem tudja visszaadni az emberi érzésvilágot. Viszont a panelekre, sablonokra épülő bulvárcikkeket kiválóan megírja. Korrekt felütés, lezárás, minden kerek egész, mint egy kis kínai nipp, olyan, mint bármilyen csecsebecse, ami szép is, le is van kerekítve, csiszolva, de valójában mégiscsak egy értéktelen vacak. Persze a bulváryananyag, ha néha próbálunk is be-lecsempészni valamicske tartalmat, sokszor már csak egy figyelemfelhívó cím, és zömében nincs benne érdemi tartalom.

– *Térjünk vissza az irodalomhoz! Mondtad, hogy most az újságos robot elnyomja benned a prózáirót, és nem tudod pontosan, hogy milyen szépprózába vágsz legközelebb, de van-e víziód arról, hogy milyennek szeretnéd látni az írói pályádat akár évtizedek múlva?*

– Régi tervem, hogy minden családtagomról, hat-hét emberre gondolok, írok majd egy-egy kisregényt, mert elfogultságmentesen gondolom, hogy mindegyikük megérdemli, és persze mindegyikük sorsa érdekes, regénybe kívánczó.

– *Ennyi kisregényből egy nagyregény is kijöhetne. Jól gondolom, hogy neked nagyon fontos a család?*

– A családért, úgy érzem, bármire képes vagyok. Volt lázadó korszakom is, amikor a szü-leim ellen mentem, és nehéz helyzetekbe lavírozhattam volna magam, ha nincs bennük

belátás és megbocsátás. De túllendültünk ezen az időszakon, és most közelebb vagyunk egymáshoz, mint bármikor. Ehhez kellett a lázadás, hogy a korábban szőnyeg alá söpört dolgokat megbeszéljük. És fel tudjunk gyógyulni, amiből fel kell. Hiszek abban, hogy nem ok nélkül alkotunk családot, és abban is, hogy egymást jobb emberekké kell tennünk. Még nem tudom pontosan, mit akarok kihozni a „családragényből”, de szerintem minden élet, az övék is érdemes arra, hogy megírjuk.

Arra jöttem rá, hogy én csak a megélt, megtapasztalt történetekből, helyzetekből tudok építkezni, írni. Olyan vagyok, mint egy krónikás. Soha nem fogok fantasyt írni. Nem olyan a képzelőerőm. Én a mágiát, a természetfölöttit, a csodát is a mindennapi életben keresem, mert az ott van minden kis középszerű, szürke élet mélyén.

– *Mostanában kiket olvasol? Milyen szövegeket?*

– Rengeteg pszichológiai könyvet forgatok, de azért irodalmat is. Múlt héten például Bukowskit kaptam a szüleimtől. . .

– *Még nem olvastad ki az összeset?*

– Bukowski az egyetlen író, akinek a munkáit többször is el tudom olvasni, egyszerűen megunhatatlanok. Biztos vannak nála jobb tollú írók, de talán Salinger mondott valami olyasmit, hogy olyan írókat olvas, akikkel szívesen leülne meginni egy sört. Én is így vagyok ezzel.

– *Kikkel söröznél még?*

– Például Michel Houellebecq-vel. *A térkép és a táj* nagyon megfogott, miként Raymond Carver minimalista prózája is, az az egyszerű, szikár tökéletesség. Bár ő már régen meghalt. Mostanában Murakami még a nagy kedvencem. Mondjuk, vele inkább whiskyznék.

– *Álmodni szoktál?*

– Sokat. Hála az égnek, nagyon jókat alszom. Mikor hazaköltöztem, hetekig alig tudtam aludni. Virrasztottam csak, így most azt is tudom értékelni, hogy a robot miatt gyorsan elalszom, és álmodok mindenfélét.

– *A hazaköltözés azt jelenti, hogy most Szolnok és Pest között ingázol. Mit jelent neked Szolnok?*

– Szolnok számomra egy alkoholista apa, akit minden hibája ellenére szeretek. Mondjuk, elhagyott, de végül mindig rám talál, amikor szükségem van rá.

– *Ő hagyott el, vagy te hagytad el?*

– Először én, aztán ő is. Pesttől vártam a nagy megváltást, hogy majd ott kezdődik az élet, most meg inkább úgy gondolom, jobb nekem itt vidéken. Szeretem ezt a kisvárosi létezést, ahol levegőt is kapok. Ugyanakkor naponta feljárom Pestre, de mielőtt besokallnék, utazom vissza Szolnokra. Jó nekem most ez a kétlakóság.

– *Azt kérdeztem volna még, hogy a főváros mit jelent, de félig meg is válaszoltad.*

– Pest a nő, akibe szerelmes vagyok, de nagyon kiszipolyoz, és két hónap alatt fogytam tíz kilót. Ezt éreztem, amikor Pesten laktam. Sokat eljártam otthonról, értek az élmények, de egy idő után azt éreztem, lelkileg fogyok el. Túl sok volt az inger, elteltett. Sok minden történik ott, az irodalmi élet is zajlik, pedig jó lenne, ha itt is történne valami.

Nagy szívfájdalmam, hogy másfél év után bezárt a Lajka Kultúrművek, mert nem mutatkozott iránta kellő érdeklődés. Sokan mondják, ó, milyen kár, de hát amikor még üzemelt, egyszer sem láttan ott őket időzni, iszogatni. Szolnokon most a gíroszozók, a barberezők és a Boomerang klub éli a fénykorát. Hallani, hogy rosszabb a közbiztonság, sok a hajléktalan, a drogos. Én azért nem kiáltanék világvégét, szerintem eddig is volt probléma, csak látványosabb, mondjuk, a dizájnerdrog hatása, mint a kannás boré. A kannás bortól kidőlnek a szerencsétlenek, a dizájnerdrogtól meg agresszívek lesznek, vagy éppen zombi üzemmódba kapcsolnak. Szerintem Szolnok kulturálisan sem veszett el, de most hiányoznak a fiatalok. Vagy Pesten vannak, vagy külföldön, vagy egyszerűen nemigen mozdulnak ki.

– Szóval Szolnokon akarsz író lenni?

– Van egy masszív vizsgám, és az ötéves tervemben szerepel, hogy elmegyek Balira vagy Indonéziába, esetleg valami hasonló távol-keleti helyre, és masszírozásból élek, szabadidőmben meg bámulom az óceánt, és írok ki tudja milyen könyveket. Amolyan remeteéletmódot folytatok. Mondjuk, egy őslakos lányt még magam mellé képzelek. De hát ahogy mondtam, nincs nagy fantáziám, és inkább csak éjszaka álmodok, komolyra fordítva a szót, itt szeretném építeni a karrieremet, feljebb kerülni valamilyen ranglétrán, vagy nyerni a lotón, hogy legyen pénzem, és legyen időm, erőm, hogy jó regényeket írjak, mert író szeretnék lenni, író és költő, aki egy idő után megengedheti magának, hogy csak az írásnak éljen.

